Euroopa Liidu
Teataja

ET
L-seeria

2026/2297

20.10.2026

KOMISJONI SOOVITUS (EL) 2026/2297,

16. oktoober 2026,

nitraatide ja nitritite seire kohta söödas ning nitraatide ja nitritite vältimise kohta teatavates söödamaterjalides

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 292,

ning arvestades järgmist:

(1) Toiduahelas olevaid saasteaineid käsitlev Euroopa Toiduohutusameti (edaspidi „toiduohutusamet“) teaduskomisjon (CONTAM-komisjon) võttis 2020. aastal vastu söödas sisalduvate nitraatide ja nitritite riskihindamise ([1]).

(2) Toiduohutusamet tegi kindlaks mäletsejaliste võimaliku terviseprobleemi, mis on seotud nitraatide esinemisega tugi- ja koresöödas ning nendest saadud toodetes. Põllumajandus- ja lemmikloomade nitrititega kokkupuutest tulenevat terviseriski ei olnud võimalik hinnata, kuna võrdlusandmed ja/või kokkupuute hinnangud ei olnud kättesaadavad.

(3) Toiduohutusamet tegi muu hulgas kindlaks vajaduse saada rohkem teavet nitraatide ja nitritite esinemise kohta tugi- ja koresöödas ning nendest saadud toodetes ning nitritite esinemise kohta suhkrupeedist ja suhkruroost ning tärklise ja alkohoolsete jookide tootmisel saadud toodetes ja kõrvalsaadustes.

(4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2002/32/EÜ ([2]) on kehtestatud nitriti piirnormid söödamaterjalis (välja arvatud silo), toodetes ja kõrvalsaadustes, mis on saadud suhkrupeedist ja suhkruroost ning tärklise ja alkohoolsete jookide tootmisel, ning täissöödas.

(5) Põllumajandustootjaid tuleks julgustada rakendama häid tavasid, et vältida suurt nitraadi- ja nitritisisaldust tugi- ja koresöödas ning nendest saadud toodetes, ning söödakäitlejatele tuleks anda soovitus rakendada häid tavasid, et vältida suurt nitritisisaldust suhkrupeedist ja suhkruroost ning tärklise ja alkohoolsete jookide tootmisel saadud toodetes ja kõrvalsaadustes. Seda on võimalik saavutada käesoleva soovituse lisas sätestatud põhimõtete kohaldamisega.

(6) Seepärast on asjakohane soovitada nitraatide ja nitritite seiret teatavates söödamaterjalides ning näha ette põhimõtted, mille alusel soovitada heade tavade kohaldamist, et vältida nitraatide ja nitritite kõrget taset teatavates söödamaterjalides,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

(1) Liikmesriikidel, kus on aktiivsed põllumajandusettevõtjad ja muud söödakäitlejad, soovitatakse jälgida nitraatide ja nitritite esinemist tugi- ja koresöödas ning nendest saadud toodetes ning nitritite esinemist suhkrupeedist ja suhkruroost ning tärklise ja alkohoolsete jookide tootmisest saadud toodetes ja kõrvalsaadustes.

(2) Liikmesriigid ja söödakäitlejad peaksid esitama toiduohutusametile andmed, mis kantakse ühtsesse andmebaasi kooskõlas toidu ja sööda proovikirjelduss tandardit käsitlevates ameti juhistes esitatud nõuetega ja ameti täiendavate konkreetsete aruandlusnõuetega ([3]).

([1]) Toiduahelas olevaid saasteaineid käsitlev Euroopa Toiduohutusameti teaduskomisjon (CONTAM-komisjon), 2020. Scientific Opinion on the risk assessment of nitrate and nitrit in feed. EFSA Journal 2020;18(11):6290, 110 lk. https://doi.org/10.2903/j.efsa.2020.6290.

([2]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. mai 2002. aasta direktiiv 2002/32/EÜ loomatoidus leiduvate soovimatute ainete kohta (EÜT L 140, 30.5.2002, lk 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2002/32/oj).

([3]) https://www.efsa.europa.eu/en/call/call-continuous-collection-chemical-contaminants-occurrence-data-0.

(3) Liikmesriikidel soovitatakse võtta arvesse lisas esitatud põhimõtteid, kui nad soovitavad põllumajandusettevõtjatele ja söödakäitlejatele meetmeid, mille abil vähendada nitraatide ja nitritite esinemist tugi- ja koresöödas ning nendest saadud toodetes ning nitritite esinemist suhkrupeedist ja suhkruroost ning tärklise ja alkohoolsete jookide tootmisest saadud toodetes ja kõrvalsaadustes.

Brüssel, 16. oktoober 2026

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Olivér VÁRHELYI

LISA

Põhimõtted nitraatide ja nitritite vältimiseks ja vähendamiseks söödas ning loomade kokkupuute vähendamiseks nitraatide ja nitritega

1. Tuleks rakendada häid põllumajandustavasid tagamaks, et nitraadisisaldus söödas oleks nii madal, nagu see on mõistlikult saavutatav, tagades head kasvutingimused ja pöörates erilist tähelepanu lämmastikuga väetamisele (ilma liigse ja hilise väetamiseta). Tegurid, mis teadaolevalt põhjustavad taimes nitraatide kogunemist, on põud, pilvisus või külm ilm ning teatavate taimekaitsevahendite kasutamine.

2. Nitraadisisaldus sõltub ka taime küpsusastmest (noored taimed sisaldavad tavaliselt rohkem nitraate ja taimede küpsedes nitraatide sisaldus väheneb) ja sellest, millise taime osaga on tegemist (enamik nitraatidest asub varre alumises osas). Seega vähendab saagi koristamine taime küpseks saamisel ja kõrgemalt lõikamine varre alumise osa vältimiseks nitraadimürgistuse riski.

3. Rohkesti nitraate sisaldavat tugi- ja koresööta kogutakse ja söödetakse eelistatavalt silona, kuna sööda sileerimisel toimuv käärimine vähendab nitraadisisaldust, kui see toimub soodsates tingimustes.

4. Tuleks tagada, et loomade jootmiseks või sööda tootmiseks kasutatavas vees oleks nitraadisisaldus väike (nt alla 200 mg/l).

5. On asjakohane kontrollida nitraadi esinemist söödas, mis teadaolevalt sisaldab palju nitraate, eelkõige selliste ilmastiku- ja/või tootmistingimuste korral, mis teadaolevalt põhjustavad tavapärasest suuremat nitraadisisaldust. Kui sõeluuring näitab, et nitraadisisaldus võib olla suur, on asjakohane teha kvantitatiivne analüüs. Väga suure nitraadisisalduse korral (nt > 4 000 mg/kg sööda puhul, mille niiskusesisaldus on 12 %) tuleks vältida selle sööda söötmist tiinetele loomadele ja piirata selle sööda osakaalu muude loomade söödaratsioonis.

6. Suhkrupeedist ja suhkruroost ning tärklise ja alkohoolsete jookide tootmisest saadud toodetes ja kõrvalsaadustes tuleks ennetada suurt nitritisisaldust bakteriaalse nakkuse vältimise või vähendamise abil. Söödamaterjale, mis sisaldavad rohkem kui 200 mg/kg nitritit $NaNO_2$ (vastab söödale, mille niiskusesisaldus on 12 %) ei tohiks loomade söötmiseks kasutada.